

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Takaeilola, M. 2018. Luennoista toiminnalliseen oppimisen tilaan – pedagogiikan kehittäminen maahanmuuttajien pätevyitysmiskoulutuksessa. Teoksessa R. Sairanen (toim.) SATU ON TOTTA -historiikki Maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutus (SATU) Turun ammattikorkeakoulussa vuosina 2003–2017. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 97. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 79 - 84.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166890.pdf>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Takaeilola, M. 2018. Luennoista toiminnalliseen oppimisen tilaan – pedagogiikan kehittäminen maahanmuuttajien pätevyitysmiskoulutuksessa. In R. Sairanen (ed.) SATU ON TOTTA -historiikki Maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutus (SATU) Turun ammattikorkeakoulussa vuosina 2003–2017. Comments from Turku University of Applied Sciences 97. Turku: Turku University of Applied Sciences, 79 - 84.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166890.pdf>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

7 Luennoista toiminnalliseen oppimisen tilaan – pedagogiikan kehittäminen maahanmuuttajien pätevyitysmiskoulutuksessa

Mervi Takaeilola

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien pätevyitysmiskoulutuksessa keskeistä on ollut pedagoginen kehittäminen. Opetuksen lisäksi pedagogisen kehittämisen ovat mahdollistaneet eri hankkeet kuten ESR-rahoitteiset Urareitti ja SOTE-silta. Yhteisopettajuus, simulaatiopedagogiikka, autenttiset materiaalit, osaamisen näytöt ovat olleet keskeisimpiä menetelmiä, joita koulutuksen aikana on kehitelty.

Perinteinen luento, jossa opettaja puhuu ja oppilaat kuuntelevat, on jossain määrin opettavaa, mutta ei välttämättä vie yksilötasolla oppimista syvemmälle tasolle. Jotta oppija pystyisi itse tunnistamaan oman oppimisen ja osaamisen kehittymisen opintojakson aikana, tulisi menetelmiä kehittää. Tämä on aina kiinnostanut minua paljon, joten on luonnollista lähteä miettimään erilaisia pedagogisia ja didaktisia rakenteita. Tällöin opettajan näkökulmasta päästään tilanteisiin, jossa opiskelija pystyy itse tunnistamaan oman oppimisen ja miten sitä syventää osaamisen tasolle sekä miten siirtää se työelämään omana osaamisena. Opiskelijoiden kanssa opettamista ja oppimisen rakenteita on pitänyt kehittää myös yhdessä rohkeasti kokeilemalla. SATU-opiskelijat olivat tottuneet hyvinkin opettajajohtoiseen tapaan opiskella ja opetella asioita ulkoa ja he ovat halunneet myös luentomaista opetusta. SATU-koulutuksessa astumme luento-opetuksesta toiminnallisiin menetelmin – *mitä silloin oli, ei ole nyt ja mitä silloin haluttiin, ei ole nyt.*

Turun ammattikorkeakoulun **innovaatiopedagogiikalle** rakennettu oppimissuunnitelma antaa mahdollisuuden kokeilla, ihmetellä, testata, oppia uudestaan yhdessä ja erikseen. Mikä sen parempaa kuin kehittää toimintaa yhdessä opiskelijoiden ja opettajien kanssa ajatuksella: *Vanhasta löytyy vieläkin jotain uutta*. Aloitin SATU-tiimissä opettajana 2009 ja minua ohjeistettiin, miten kannattaa opettaa. Olin varannut oppitunnille jo aikaisemmin valmiiksi tehtyjä luento-opetukseen tyyppillisiä PowerPoint-diaesityksiä, joita ajattelin käyttää samalla tavalla kuin suomen kieltä äidinkielenään puhuville ryhmille. Selkeytin kieliasua ja lyhensin esityksien pituutta. Opettaja puhuu, oppilaat kuuntelevat sujuvasti ja esittävät kysymyksiä. Opettajajohdoinen tapa oli yksi tapa tai tyyli opettaa, minkä myös monet SATU-koulutuksen ryhmissä olleet opiskelijat olivat omaksuneet. Muutaman tunnin jälkeen, kun olin tutustunut ryhmään, alkoi tulla kysymyksiä niin kielestä kuin opeteltavasta aiheesta.

Tunnin päätyttyä opiskelijat jäivät luokkaan kysymään tunnilla epäselväksi jääneitä asioita. Aloin nimittää näitä mielessäni varjotunneiksi, sillä opetin tauoilla enemmän kuin oppitunnin aikana. Jotain oli pielessä. Mietin, uskallanko kokeilla jotain muuta, jotenkin toisella tavalla ja päätin uskaltaa. Sain paljon rohkaisua sekä kollegoilta että ryhmästä. Oppimisen kääntäminen oppijakeskeiseksi antoi palautetta, että jossakin onnistuttiin. Kirjasin kaiken ylös, missä onnistuttiin ja missä menttiin ”metsään”. Tästä alkoi rohkeuteni toimia didaktisesti eri tavalla. Halusin luoda pedagogiikkaan erilaisuutta, jota en ollut aikaisemmin kokeillut.

Ensimmäisenä kokeilin, mitkä materiaalit voisivat toimia yhdessä eri oppiaineiden välillä. Tehtävien tekeminen yksin, pareittain, ryhmissä tai missä muodostelmassa tahansa tuotti hyvin paljon sitä, että opiskelijan oli helppo kopioida tekstiä oppimateriaaleista tai verkosta. Tämä ei vienyt itse oppimista eteenpäin. Tarvittiin jotain muuta. Eri opintojaksojen sisällä testattiin useita tehtäviä, mutta nekin jäivät irrallisiksi kokonaisuuksiksi, koska ammatillisten aineiden tehtävät ja suomen kielen tehtävät olivat erikseen. Toki opiskelijat oppivat hyvin suomen kieltä erillisillä oppitunneilla. Ongelmana oli kuitenkin se, ettei osaaminen lisääntynyt. Olimme kokeilleet usean eri kollegan kanssa tehtäviä, niiden laajuutta, korjattu tehtävänantoja jne.

Autenttiset opetusmateriaalit, siinä se! Olinhan käyttänyt niitä suomenkielistenkin ryhmien kanssa. Toin tehtäviin käytännönläheisyyttä ja autenttisuutta. Yksinkertainen kysymys: *Mitä sairaanhoitajan tulee osata, tehdä ja tietää, jotta hoidosta tulee laadukasta, hyvää ja potilasturvallisuus säilyy?* Tästä lähti tehtävien tulva, jolla vieläkin ei ole loppua. Autenttisten opetusmateriaalien käyttö toi oppimistilanteisiin

samankaltaisuutta kuin päivittäisessä hoitotyössä esimerkiksi sairaalassa tai vaikkapa kotihoidossa. Edelleenkin koin, että jokin oleellinen asia puuttui oppimisessa: suomen kielen oppiminen samanaikaisesti ammatillisen aineen kanssa.

Aloin rakentaa harjoitustunteja siten, että niissä harjoiteltiin yksi palanen kerrallaan ammatillista osaamista myös suomen kielen näkökulmasta. Lisäsimme autenttisten materiaalien käyttöä ammattiaineen opetuksessa ja samanaikaisesti suomen kielen opetusta integroitujen oppituntien aikana. Lopulta oltiin tilanteessa, jossa oppiminen yhdistyi ammattiaineen ja suomen kielen osalta. Tyytyväisyys kasvoi sekä opiskelijoissa että opettajalla. Tämän jälkeen alkoi useamman opettajan kanssa tulla ajatus siitä, että miksi opetusta ei voitaisi opettaa myös verkko-oppimisympäristöissä siten, että käytetään oppimiseen samoja materiaaleja. Harjoitustilanteiden jälkeen opiskelijalla oli mahdollisuus jäädä pohtimaan suomen kielen ja kliinisen taidon osalta, mitä tulee vielä oppia ja mitä jo osaan. Tästä kehkeytyi ajatus sairaalapäivästä. Kehitimme sairaalapäivä-idean alun perin yhdessä suomi toisena kielenä opettajan Tiina Hirardin kanssa ja päivä on toteutettu useampaan kertaan eri ryhmien kanssa, viimeisimmässä mukana suomen opettajana oli Sirpa Rajala.

Kuva 1.
Sairaalapäivään valmistautuminen

Sairaalapäivä on yksi toiminnallinen menetelmä, jonka olen halunnut opiskelijoiden kanssa toteuttaa ja siinä päästiin todella tekemään käytännön toiminnan tasolla sairaanhoitajan työtä sekä lisäämään opiskelijoiden suomen kielen käyttöä. Päivän aikana tehtiin useita hoitotyöhön liittyviä taitopajoja, esimerkiksi hoitosuunnitelman aloittaminen ja kirjaaminen, lääkelistojen tekeminen, suonen sisäisten lääkkeiden kirjaaminen ja toteuttaminen, uuden potilaan perehdyttämien osastolle ja erilaiset raportit. Aiheet vaihtelivat opetuksen teemasta riippuen ja ryhmän tarpeen mukaan ja monissa näistä tilanteista mukana oli suomen kielen opettaja antamassa ohjeita ja neuvoja opiskelijan tarpeet huomioiden. Myös ohjaustilanteita, esimerkiksi Marvan-potilaan ohjaus, tehtiin siten, että molemmat opettajat olivat läsnä.

Yhteisopettajuus ja kielitietoinen opettaminen ovat tärkeimpiä oppimista edistäviä elementtejä. Yhteisopettajuudessa keskeistä on kielen ja ammatillisen aineen yhteensovittaminen. Yhteisopettajuus ei aina ole yhdessä luokkatilassa opettamista, vaan sitä pystyy tekemään myös verkossa, jossa opettajat voivat käyttää samaa materiaalia eri näkökulmasta. Luokkatila, joka voi olla muu kuin perinteinen luokkatila pulpetteineen, antaa mahdollisuuden ns. reaaliaikaiseen asioiden toistamiseen, kertaamiseen, uuden oppimiseen. Nämä tilanteet ovat lisänneet opiskelijalle rohkeutta tunnistaa oma osaaminen ja tukea sille, että minä opin ja menen eteenpäin omassa oppimisen tilassa. Opiskelutilanteita on toiminnallistettu siten, että opiskelijat voivat etukäteen ennen tunnille tuloa ottaa aiheesta selvää. He ovat joko ryhmässä tai itsenäisesti miettineet, miten opittavan asian esittää muille opiskelijoille, jolloin tärkeäksi tulee juuri näyttöön perustuvien lähteiden ja tiedon käyttäminen. Tämän jälkeen muut voivat harjoitella ja miettiä perusteluja omalle toiminnalle. Lopuksi tehdään yhteenveto tärkeimmistä asioista.

Oppitunnille valmistautuminen harjaannuttaa opiskelijaa käyttämään näyttöön perustuvia lähteitä, joita käytetään työelämässä. Tiedonlähteiden käyttö on autenttista eli käytetään samoja lähteitä, joita sairaanhoitaja käyttää työvuorojen aikana. Oppimistilanteiden aikana sekä ammattiaineen että suomen kielen opettaja pystyy opettamaan yksilöllisesti opiskelijaa kuitenkin niin, että koko ryhmä oppii. (Hirard & Takaeilola, 2017.)

Sairaalapäivä ja harjoitustunnit eivät kuitenkaan riittäneet. Kouluttauduin simulointiin käyttööni hoitotyön opetuksessa ja sain paljon ideoita, miten eri opetussuunnitelman tasolla voi konkretisoida opettamista. Opiskelijan oppimisen tasoa voidaan näin saada edelleen syvemmälle. Lisäksi tunnistetaan samalla puutteita siitä, mitä

suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä edellyttää valmistuvalta sairaanhoitajalta. Simulaatiopedagogiikka on tuonut opetukseen osaamisen eri alueita lisääviä osuuk- sia. Oppimistilanteissa on päästy siis oman oppimisen tunnistamiseen. Simuloiduis- sa oppimisen tilanteissa opiskelija on pystynyt laaja-alaisemmin tuomaan tietoisuu- teen oman osaamisen esimerkiksi terveydenhuoltojärjestelmän ymmärtämisen ja lainsäädännön käytön eri hoitotilanteissa. Alussa kliinisten taitojen oppiminen ope- tuksessa oli pelkästään ns. kädentaitojen opettelua, joita harjoiteltiin luokkatilan- teessa. Harjoittelulle jatkumona tuli työelämäharjoittelut, jossa jatkettiin kliinisten taitojen opettelua. (Handberg & Baraki, 2009; Eriksson ym. 2015; Rajala & Taka- eilola, 2018.)

Simulaatiokoulutukset toivat mahdollisuuden tehdä eri tason simulaatioita. Simu- laatiotilanteet ja sisällöt vaihtelivat, kunnes ajatus standardoiduista skenaarioista sai alkunsa muutamien kokeilujen jälkeen. Standardointi tuo tasavertaisuutta ja sys- temaattisuutta oppimiseen. Standardointi sisällytettiin opetussuunnitelmaan siten, että samat, hyvin testatut simulaatiot olivat kaikille ryhmille mahdollisia. Lisäksi huomioitiin myös sairaanhoitajan osaamisvaatimukset. Simulaatiossa päästään hy- vin kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Edetään matalan tason simulaatioista kor- keatasoisiin syventäviin simulaatioihin, joissa orientaationa on sisäistää kriittisten taitojen huomioimista kliinisen osaamisen lisäksi kuten tilannetietoisuus, tiimityö, päätöksenteko ja tehtävien hallinta. Nämä pitävät sisällään laajoja sairaanhoitajan osaamisen alueita, joita tuodaan simuloidusti esille eri tasoilla. Opiskelijat olivat erittäin tyytyväisiä siihen, että heidän kokonaisvaltaista toimintaa voidaan ohjata ja antaa palautetta. Lisäksi he pystyvät refleктоimaan avoimessa ympäristössä omaa oppimista ja osaamista. Suomalaiseen hoitotyöhön kuuluu vahvana sairaanhoitajan osaamisen alueena itsenäinen päätöksenteko ja juuri simulaatioilla pääsimme tämän ajatuksen ja tekemisen ytimeen. (Handberg & Baraki 2009; Eriksson ym. 2015; Ra- jala & Takaeilola 2018.)

Yhdessä tekemisen opiskelijoiden ja kollegoiden kanssa on mahdollistanut hyvä esi- mies ja SATU-koulutuksesta vastaava opettaja, jotka ovat ymmärtäneet kehittämi- sen tarpeet ja antaneet siihen tilaa. Työn pedagoginen kehittäminen on vaatinut pitkäjänteisyyttä ja rohkeutta hypätä kokeiluihin mukaan. Tämä on onnistunut hyvässä tiimityön hengessä muiden kollegoiden kanssa. Jatkumona tärkeänä pidän sairaanhoitajan osaamisen näytön kehittämisen, joka jatkuu edelleen SOTE-silta -hankkeessa ja tulevilla opetuksissa. Osaamisen näyttöön on tuotu mukaan simu- laatiopedagogiikka, joka antaa vahvan kehyksen osaamisen tunnistamiselle ja tun- nustamiselle.

Lähteet:

Handberg, A.D. & Baraki, K. 2009. *Seamless Simulation for Undergraduate Pedagogy and Practicum Alignment*. Fall 2009. Viitattu 23.11.2017 <https://www.ncsbn.org/4359.htm>

Hirard, T. & Takaeilola, M. 2017. *Uudistuva opettajuus – yksi innovaatiopedagogiikan kulmakivi*. Viitattu 25.4.2018 <https://uasjournal.fi/3-2017/uudistuva-opettajuus/>

Eriksson, E.; Korhonen, T.; Merasto, M. & Moisio, E.-L. 2015. *Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus -hanke*. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto, Suomen sairaanhoitajaliitto ry ja kirjoittajat. Bookwell Oy, Porvoo. s. 32–47.

Rajala, S. & Takaeilola, M. 2017. *Ammatillisen kielitaidon kehittyminen sairaanhoitajien pätevoitymiskoulutuksessa. Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. Lokakuu 2017. Viitattu 25.4.2018 <https://www.kieliverkosto.fi/fi/article/ammattillisen-kielitaidon-kehittyminen-sairaanhoidajien-patevoitymiskoulutuksessa/>